

Feldmár Sándor Izraelben

A felvétel az izraeli Rechovodban készült. Én középen állok. Jobbról az első Heinrich Grünfeld, apai unokatestvérem. Balról az első Cvi Friedmann, egy másik apai unokatestvérem férje. Mellette a fia, Avi Friedmann ül. Az előtérben a felesége és kislánya láthatók. Rechovod egy kicsi, de nagyon vallásos község. A képen látható Cvi Friedmann egy Grünfeld lánnyal, az apai unokatestvéremmel nősült meg, és Izraelben telepedtek le. Friedmann kórházban dolgozik mint férfi nővérke [betegápoló]. A feleségével korábban tartottuk a kapcsolatot, de évek óta súlyos beteg, ezért nem tudunk vele levelezni. Friedmannék nagyon vallásos zsidók. Fiuk, Avi Friedmann rabbi Svájcban. Zürichben él a feleségével és gyermekeivel együtt. Avi felesége háztartásbeli. Amikor legutoljára találkoztunk, öt gyerekük volt. A vallásos zsidók szívesen veszik magukat körül sok gyerekekkel. A feleségemmel 1987-ben és 1996-ban utaztam ki Izraelbe. Először Kölnbe mentünk a fiamhoz. Németországból repültünk Izraelbe, mert akkoriban [1987-ben] tilos volt Csehszlovákiából a zsidó államba utazni. Összesen kétszer látogattam meg a barátomat. Jóformán az egész országot bejártuk, ő fizetett mindent. Mivel nem annyira ismerte Izraelt, elintézett számunkra egy taxit, amelyet egy bennszülött sofőr vezetett. A taxisofőr mindent megmutatott nekünk, amit érdemes volt Izraelben megtekinteni. Megnéztük az emlékműveket, jártunk a Jad Vasemben és a Siratófalnál Jeruzsálemben. Meglátogattuk a szent helyeket, a Jordán folyónál és a Holt-tengernél is voltunk. Izraelben vannak olyan helyek, ahol többnyire magyar zsidók élnek. Kibucban is jártunk. A kibuc egy önellátó szövetkezet, amelyben az emberek felváltva különböző munkákat végeznek. A koszt, a ruhanemű, a szállás és az orvosi ellátás biztosítva van. Tetszett, ahogyan étkeznek ott a zsidók. Több asztalról lehetett választani a gazdag kínálatból. Burgonyát, tésztát, különböző fogásokat tálaltak. Annyit ehetett az ember, amennyit csak akart, és abból, amit kívánt. Az emberek önállóan, szabadon, komolyabb gond nélkül élhettek a kibucban. Sokan kibucban kezdték az új életet, és amikor jobb állást találtak, eltávoztak onnan. Zoltán kollégám egy jól menő kibucban lakott és dolgozott eleinte, de nem bírta ezt az életmódot. Személy szerint sem tudom elképzelni, hogy én ott élnék. Véleményem szerint a kibucban nem tudják a munka eredményét teljes mértékben értékelni. Nem mindenki alkalmas mindenfajta munkára. Nem érthet mindenki például a fejéshez. Izraelben akkor él jól az ember, ha szerencséje van. Ha nekem is szerencsém lenne, én is el

tudnám képzelni, hogy ott telepednék le. Minden azon múlik, hogyan érvényesül az ember, mihez ért. Izraelben is élnek rossz emberek, jó emberek, betörők, úgy, mint máshol. Viszont ott nem láttam annyi részeg embert, mint másutt, mert a zsidók nemigen isznak.